

בָּהֶם (שמות א) וַיִּמְרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם וַיִּמְרְרוּ - בַּמְרִירוֹת שֶׁל מֶרֶה. וּלְגַבֵּי אֵיבָרִים קְדוּשִׁים שֶׁל הַגּוֹף שֶׁהֵם מִצַּד הַטּוֹב, עֲלֵיהֶם נֶאֱמַר (שם טו) וַיִּבְאוּ מֶרְתָּה וְלֹא יָכֹלוּ לְשַׁתֵּת מִים מִמֶּרֶה וַיִּמְרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם בַּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה, - בְּקִשְׂיָא. בַּחֲמֹר - בְּקָל וַחֲמֹר. וּבְלִבְנִים - בְּלַבּוֹן הַלֶּכֶה. וּבְכָל עֲבֹדָה בְּשֹׁדָה - זוּ בְרִיתָא. אֶת כָּל עֲבֹדְתָם וַיִּגְוּ - זוּ מִשְׁנָה.

אִם שָׂבִים בַּתְּשׁוּבָה, נֶאֱמַר בָּהֶם (שם) וַיִּוְרְהוּ ה' עֵץ, וְזֶה עֵץ הַחַיִּים, וְכוּ וַיִּמְתְּקוּ הַמַּיִם. וְזֶה מִשְׁה מְשִׁיחַ, שֶׁנֶּאֱמַר בּו (שם יז) וּמִטָּה הָאֱלֹהִים בִּידוֹ. מִטָּה זֶה מִטְטְרוֹן, מִצְדוֹ חַיִּים וּמִצְדוֹ מִיתָה. כְּשִׁמְתַּהֲפֹף לְמִטָּה הוּא עֹזֵר מִצַּד הַטּוֹב. כְּשִׁמְתַּהֲפֹף לְנַחֵשׁ הוּא כְּנִגְדּוֹ. מִיָּד (שם יח) וַיִּנָּס מִשְׁה מִפְּנֵיו.

וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְסַר בְּיַד מִשְׁה, וְהִיא תוֹרָה שֶׁבְעַל פִּהּ, שֶׁבָּה אֲסוּר וְהִתֵּר. מִיָּד שֶׁהִכָּה בּו בְּסַלְעַ, לְקַח אוֹתוֹ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בִּידוֹ, וְנֶאֱמַר בּו (שמואל ב כב) וַיֵּרֶד אֵלָיו בְּשֹׁבֵט, לְהַכּוֹת אוֹתוֹ בּו. וְשֹׁבֵט הוּא יֵצֵר הַרְע נַחֵשׁ, וְהַכֵּל הוּא בְּגָלוֹת מִחֲמַתּוֹ. וְעוֹד, וּמִשָּׁם יִפְרֹד. אֲשֶׁרֵי הָאִישׁ שִׁישְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה, שֶׁבְזִמֵּן שִׁיקַח אוֹתוֹ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מִהַגּוֹף הַזֶּה מֵאֲרַבְעָה יְסוּדוֹת, נִפְרָד מִשָּׁם וְהוֹלֵךְ לְהִיּוֹת רֹאשׁ בְּאֲרַבְעַ חַיּוֹת, וְנֶאֱמַר בָּהֶם עַל כַּפַּיִם יִשְׁאוּנְךָ וַיִּגְוּ.

וַיִּצֹ ה' אֱלֹהִים וַיִּגְוּ, הָרִי פְרִשׁוּהָ אֵין צו אֵלָא עֲבֹדָה זָרָה, שֶׁמִּשָּׁם אֱלֹהִים אַחֲרִים, וְהִיא בְּכַבֵּד, שֶׁמִּמֶּנָּה תְּכַבֵּד הָעֲבֹדָה, שֶׁהִיא עֲבֹדָה זָרָה לוֹ, וְהַכְּבֵד פּוֹעֵס. וְהָרִי פְרִשׁוּהָ, כָּל הַפּוֹעֵס כְּאֵלוֹ עוֹבֵד עֲבֹדָה זָרָה. זֶהוּ וַיִּצֹ. עַל

דְּמֶרֶה. וּלְגַבֵּי אֵבָרִין קְדִישִׁין דְּגוּפָא דְאַנוּן מְסֻטְרָא דְטוֹב עֲלֵיהֶוּ אֲתָמֶר (שמות טו) וַיִּבְאוּ מֶרְתָּה וְלֹא יָכֹלוּ לְשַׁתֵּת מִים מִמֶּרֶה וַיִּמְרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם בַּעֲבֹדָה קְשָׁה בְּקוּשְׂיָא. בַּחֲמֹר בְּקָל וַחֲמֹר. וּבְלִבְנִים בְּלַבּוֹן הַלֶּכְתָּא. וּבְכָל עֲבֹדָה בְּשֹׁדָה דָּא בְרִיתָא. אֶת כָּל עֲבֹדְתָם וַיִּגְוּ דָּא מִשְׁנָה.

אִם תֵּיבִין בְּתִיבְתָא אֲתָמֶר בְּהוּן (שמות טו) וַיִּוְרְהוּ ה' עֵץ. וְדָא עֵץ חַיִּים וְכִיָּה וַיִּמְתְּקוּ הַמַּיִם. וְדָא מִשְׁה מְשִׁיחַ דְּאֲתָמֶר בִּיה (שמות יז) וּמִטָּה הָאֱלֹהִים בִּידוֹ. מִטָּה דָּא מִטְטְרוֹן מְסֻטְרִיה חַיִּים וּמְסֻטְרִיה מִיתָה. כַּד אֲתַהֲפֹף לְמִטָּה אִיהוּ עֹזֵר מְסֻטְרָא דְטוֹב. כַּד אֲתַהֲפֹף לְחֹיָא אִיהוּ כְּנִגְדּוֹ. מִיָּד (שמות יח) וַיִּנָּס מִשְׁה מִפְּנֵיו.

וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא מְסַר לֵיה בִּידָא דְמִשְׁה וְאִיהוּ אֲוִרִיתָא דְבְעַל פִּהּ דְבִיָּה אֲסוּר וְהִתֵּר. מִיָּד דְּמַחָא בִיָּה בְּטִינְרָא נָטִל לֵיה קְדִישָׁא בְרִיךְ הוּא בִּידֵיהּ. וְאֲתָמֶר בִּיה (שמואל ב כג) וַיֵּרֶד אֵלָיו בְּשֹׁבֵט לְמַחָא לֵיה בִיָּה. וְשֹׁבֵט אִיהוּ יֵצֵר הַרְע חֹיָא. וְכֹלָא אִיהוּ בְּגָלוֹתָא מִחֲמַת דִּילֵיהּ. וְעוֹד וּמִשָּׁם יִפְרֹד. זַפָּאָה אִיהוּ בַר נֶשׁ דְּאֲשְׁתַּדֵּל בְּאוִרִיתָא. דְּבְזִמְנָא דְנָטִיל לֵיה קְדִישָׁא בְרִיךְ הוּא מֵהָאִי גוּפָא מֵאֲרַבְעָה יְסוּדִין, אֲתַפְרֵשׁ מִתַּמָּן וְאָזִיל לְמַהוּי רִישָׁא בְד' (דף כו ע"ב) חִיוּוֹן וְאֲתָמֶר בְּהוּן עַל כַּפַּיִם יִשְׁאוּנְךָ וַיִּגְוּ:

וַיִּצֹ יי אֱלֹהִים וַיִּגְוּ הָא אוּקְמוּהָ לִית צו אֵלָא עֲבֹדָה זָרָה דְמִתַּמָּן אֱלֹהִים אַחֲרִים וְאִיהִי בְּכַבֵּד. דְּמִינָה תְּכַבֵּד הָעֲבֹדָה דְאִיהִי עֲבֹדָה זָרָה לֵיה וְהַכְּבֵד פּוֹעֵס. וְהָא אוּקְמוּהָ כָּל הַפּוֹעֵס כְּאֵלוֹ עוֹבֵד עֲבֹדָה זָרָה דָּא אִיהוּ

וַיֵּצֵאוּ. עַל הָאָדָם דָּא שְׁפִיכוֹת דְּמִים כְּמָה דְאֵת אָמֵר, (בראשית ט) בְּאָדָם דְּמוֹ יִשְׁפָּךְ. וְדָא מְרָה חֲרַבָּא דְּמִלְאָן הַמּוֹת כְּמָה דְאֵת אָמֵר, (משלי ה) וְאַחֲרִיתָהּ מְרָה כְּלַעְנָה חֲדָה כְּחֲרַב פִּיּוֹת. לֵאמֹר דָּא גְלוּי עֲרִיּוֹת וְדָא טְחוּל עֲלִיָּה אֲתָמֵר (משלי ל) אֲכָלָה וּמְחַתָּה פִּיהָ וְגוּי דְטְחוּל לִית לִיה פּוּמָא וְעֲרִקִין וְאֲתִשְׁקִיא מְעַכִּירוֹ דְדָמָא אוֹכְמָא דְכָבֵד וְלֹא אֲשַׁכְחָנָא לִיה פּוּמָא. וְדָא אִיהוּ אֲכָלָה וּמְחַתָּה פִּיהָ וְגוּי. כָּל שׁוֹפְכֵי דְמִים מְמָרָה אֲנוּן. דְעֲרִקִין דְדָמָא דְלִפְא מִיד דְחֲזָאן מְרָה כְּלַהוּן בְּרַחִין קְדָמָה.

וְעֲרִיין כְּלַהוּ אֲתַפְסִיין בְּחִשׁוּכָא בְּדָם אוֹכְמָא דְטְחוּל. מָאן דְעֵבֵר עַל שְׁפִיכַת דְמָא וְעַבּוּדָה זָרָה וְגְלוּי עֲרִיּוֹת גְלוּיָא נִשְׁמַתִּיה בְּכָבֵד מְרָה טְחוּל וְדִינִין לִיה בְּגִיהֵנָם וְתִלַּת מְמַנָּן עֲלִיָּהוּ מִשְׁחִית אָף וְחִימָה. חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה עֲרִיין אֲנוּן כְּחִשְׁבֹן י"ה. וְשִׁית אַחֲרֵינִין כְּחִשְׁבֹן ו'. קָדָם דְגָלוּ יִשְׂרָאֵל בְּגִלוּתָא וְשְׁכִינְתָא עִמָּהוּן. מְנִי קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל (ויקרא יח) עֲרוֹת אִמָּךְ לֹא תִגְלֶה. וְדָא גְלוּתָא אִיהוּ גְלוּי עֲרוֹתָה דְשְׁכִינְתָא הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (ישעיה ג) וּבְפִשְׁעֵיכֶם שְׁלַחָה אִמְכֶם. וְעַל גְלוּי עֲרִיּוֹת גְלוּ יִשְׂרָאֵל וְשְׁכִינְתָא בְּגִלוּתָא. וְדָא אִיהִי עֲרוֹה דְשְׁכִינְתָא. וְהִיא עֲרוֹה אִיהִי לִילִית אִמָּא דְעֵרֵב רַב. וְעֵרֵב רַב אֲנוּן עֲרִיּוֹת דִּילָהּ וְעֲרִיּוֹת דְיִשְׂרָאֵל דְלַעִילָא דְעֲלִיָּה אֲתָמֵר (ויקרא יח) עֲרוֹת אִבִּיךָ לֹא תִגְלֶה.

וְאֲנוּן אֲפִרִישִׁין בֵּין ה' ה' דְלֹא אֲתַקְרִיב ו' בֵּינֵיהוּ הָדָא הוּא דְכְּתִיב, עֲרוֹת אִשָּׁה וּבִתָּהּ לֹא תִגְלֶה. וְאֲנוּן שְׁכִינְתָא עֲלָאָה וְתַתָּאָה. דְּבִזְמַנָּא דְעֵרֵב רַב דְאֲנוּן (סי' נג"ע ר"ע) נְפִילִים גְבוּרִים ע'מְלָקִים ר'פָּאִים ע'נְקִים בֵּין ה' ה', לִית רְשׁוֹ לְקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא

הָאָדָם - זו שְׁפִיכוֹת דְּמִים, כְּמוֹ שְׁנָאֵמֵר (בראשית ט) בְּאָדָם דְּמוֹ יִשְׁפָּךְ. וְזוֹ מְרָה, הַחֲרַב שֶׁל מְלָאָךְ הַמּוֹת, כְּמוֹ שְׁנָאֵמֵר (משלי ה) וְאַחֲרִיתָהּ מְרָה כְּלַעְנָה חֲדָה כְּחֲרַב פִּיּוֹת. לֵאמֹר - זֶה גְלוּי עֲרִיּוֹת, וְזֶה טְחוּל, עֲלִיו נֹאֵמֵר (שם) אֲכָלָה וּמְחַתָּה פִּיהָ וְגוּי, שְׁלַטְחוּל אֵין פֶּה וְעֲרִקִים, וּמְשַׁקָּה מְעַכִּירוֹת הַדָּם הַשְּׁחַר שֶׁל הַכָּבֵד, וְלֹא מְצָאנוּ לוֹ פֶּה. וְזֶהוּ אֲכָלָה וּמְחַתָּה פִּיהָ וְגוּי. כָּל שׁוֹפְכֵי דְמִים הֵם מְמָרָה, שְׁעֲרֵי הַדָּם שֶׁל הַלֵּב, מִיד כְּשֵׁרוֹאִים מְרָה, כָּלֵם בּוֹרְחִים מְלַפְנֵיהּ.

וְכֹד הַעֲרִיּוֹת מִתְּפָסִים בְּחִשְׁבֹן בְּדָם שְׁחַר שֶׁל הַטְּחוּל. מִי שְׁעוֹבֵר עַל שְׁפִיכוֹת דְּמִים וְעַבּוּדָה זָרָה וְגְלוּי עֲרִיּוֹת, גּוֹלָה נִשְׁמַתוֹ בְּכָבֵד מְרָה טְחוּל, וְדָנִים אוֹתוֹ בְּגִיהֵנָם. וְשִׁלְשָׁה מְמַנִּים עֲלֵיהֶם - מִשְׁחִית אָף וְחִמָּה. ט"ו עֲרִיּוֹת הֵם כְּחִשְׁבֹן י"ה, וְשִׁשָּׁה אַחֲרֵים כְּחִשְׁבֹן ו'. לְפָנֵי שְׁגָלוֹ יִשְׂרָאֵל בְּגִלוּת וּשְׁכִינָה עִמָּם, צָוָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת יִשְׂרָאֵל, (ויקרא יח) עֲרוֹת אִמָּךְ לֹא תִגְלֶה. וְהַגְּלוּת הַזֹּאת הִיא גְלוּי עֲרוֹת הַשְּׁכִינָה. זֶהוּ שְׁכָתוּב (ישעיה ג) וּבְפִשְׁעֵיכֶם שְׁלַחָה אִמְכֶם. וְעַל גְלוּי עֲרִיּוֹת גְלוּ יִשְׂרָאֵל וּשְׁכִינָה בְּגִלוּת, וְזֹהִי עֲרוֹת הַשְּׁכִינָה. וְעֲרוֹה זֶה הִיא לִילִית, אִמָּם שֶׁל עֵרֵב רַב. וְעֵרֵב רַב הֵם עֲרִיּוֹת שְׁלָה וְעֲרִיּוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל שְׁלַמְעֵלָה, שְׁעֲלִיו נֹאֵמֵר (ויקרא יח)

עֲרוֹת אִבִּיךָ וְגוּי לֹא תִגְלֶה. וְהֵם הַפְּרִירוֹ בֵּין ה' ה' שֶׁלֹּא תִתְקַרֵב ו' בֵּינֵיהֶם. זֶהוּ שְׁכָתוּב (שם) עֲרוֹת אִשָּׁה וּבִתָּהּ לֹא תִגְלֶה. וְהֵם שְׁכִינָה עֲלִיוֹנָה וְתַתְּחוּנָה. שְׁבִזְמַן שְׁהָעֵרֵב רַב, שְׁהֵם: ג'פִּילִים ג'בוּרִים ע'מְלָקִים ר'פָּאִים ע'נְקִים ר'פָּאִים ע'נְקִים, בֵּין ה' לָהּ, אֵין